

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO
17.5.2024

Valtiovarainministeriö, Vero-osasto, kirjaamo.vm@gov.fi

Hankkeen VM086:00/2024 lausunto

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAEIKSI ARVONLISÄVEROLAIN 84 JA 85 B §:N JA ERÄISTÄ VAKUUTUSMAKSUISTA SUORITETTAVASTA VEROSTA ANNETUN LAIN 3 §:N MUUTTAMISESTA

Esitysluonnoksessa ehdotetaan yleisen arvonlisäverokannan sekä vakuutusmaksuverokannan korottamista 24 prosentista 25,5 prosenttiin 1.9.2024 alkaen. Esitys liittyy pääministeri Petteri Orpon hallituksen kevään 2024 kehysriihen julkisen talouden kohentamista tavoitteleviin päätöksiin.

Arvonlisä- ja vakuutusmaksuverokantoja ehdotetaan esitysluonnoksessa korotettavaksi valtiontaloudellisista syistä. Laajan veropohjan takia verotuottovaikutus on noin miljardi euroa vuositasona. Esitysluonnoksessa mainitaan, että arvonlisäverokannan korotuksella on myös pieniä lisääviä vaikutuksia tupakka- ja autoveron tuottoon.

Esitysluonnoksessa arvioidaan, että ehdotetut kulutusveromuutokset vaikuttavat eri tulo-desiileihin jokseenkin tasaisesti, kun huomioon otetaan indeksisidonnaisten etuuskien nousun vaikutus käytettävissä oleviin tuloihin. Mainitut etuusmuutokset huomioon ottaen veronkorotusten arvioidaan pienentävän tulojen ostovoiman Gini-kerrointa 0,01 prosenttiyksikköä. Veronkorotuksen hintavaikutus näkyy eläkkeiden indeksikorotuksissa, mutta useiden muiden sosiaalietuuskien indeksitarkistukset on jäädytetty vuoteen 2027 saakka.

Arvonlisäveron korotusta voi pitää vähemmän huonona vaihtoehtona kuin suoraan työn verotuksen kiristämistä. Vaikka arvonlisävero osuu myös kotimaiseen työhön, kohdistuu se tuloveroja laajemmin mm. tuontiin.

Suomen yleinen 24 prosentin arvonlisäverokanta on jo nykyisellään EU-maiden korkeimmasta päästä. Ehdotettua uutta 25,5 prosentin yleistä arvonlisäverokantaa korkeampi prosentti löytyy EU:sta vain Unkarista. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa se on 25 prosenttia.

Inflaatio on ollut korona- ja energiakriisin siivittämänä viime vuosina poikkeuksellisen korkea, mikä on syönyt kuluttajien ostovoimaa. Arvonlisäverokannan korotus nostaa hintapaineita, ja mennessään täysimääräisesti hintoihin inflaatio kohoasi noin 0,6 prosenttia kuluttajahintaindeksillä mitattuna. Eläkeindeksien kautta hinnannousu tulee pienellä viiveellä osittain kompensoiduksi, mutta esimerkiksi palkansaajien ostovoima uhkaa supistua enemmän, ellei veronkorotus nosta palkkavaateiden kautta yleistä ansiota-soa. Se taas söisi suomalaisen työn kilpailukykyä.

Mittava arvonlisäverokannan korotus jo ennestään leikkaantuneen ostovoiman jatkoksi merkitsee sitä, että nousseiden arvonlisäverojen vastapainoksi moni joutuu tinkimään kulutuksestaan toisaalla. Yleisen arvonlisäverokannan korotus kohdistuu mainittavasti myös asumiseen, jonka hinta on noussut viime vuodet reippaasti paitsi kohonneista käytömenojen ja asuntolainojen korkojen noususta, myös maapohjan kiinteistöverojen kiristymisestä.

**Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että veronkiristysten osuus hallituksen kehysriihessä päättämässä julkisen talouden sopeutustoimissa on aivan liian suuri. Kun kiristämiseen kaikesta huolimatta ryhdyttiin, on vähemmän vahingollista verottaa haittoja ja kuluttamista kuin työtä ja yrittämistä. Arvonlisäveron pääverokannan korottaminen peräti puolelatoista prosenttiyksiköllä 25,5 prosenttiin on kuitenkin yli-
mitoitettu muutos. Maltillisempi verokannan nosto enintään yleiselle pohjoismaiselle tasolle eli 25 prosenttiin olisi ollut ymmärrettävämpi esitys.**

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Mikael Kirkko-Jaakkola
pääekonomisti